herpy

GECKOR

Reticulate banded gecko

Coleonyx reticulatus

Coleonyx reticulatus är en sällsynt, ljust gulbrun och tätt fläckig ökengecko med ett nätliknande mönster, som bara lever i Big Bend-området i västra Texas och de angränsande delarna av Coahuila i Mexiko. Den är nattaktiv och har rörliga ögonlock. Arten hålls nästan inte alls i fångenskap, och det finns bara lite kunskap om skötseln.

Familj: Eublepharidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**14-17 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Klipplevande och marklevande**
Biotop	**Öken, halvöken och klippterräng**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**75 × 40 × 30 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**22-29 °C**
Värmeplats	**32-34 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**30-40 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Inkubation	**40-60 dagar** vid 27-29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Coleonyx reticulatus är en smal, relativt kraftig gecko med stora ögon, lodrät pupill och långa tunna tår. Som alla arter i familjen Eublepharidae har den rörliga ögonlock och inga vidhäftande lameller under tårna, och klorna sticker bara med spetsen ut ur klohöljet. Det skiljer den från de flesta andra geckor, men inte från de övriga arterna i släktet *Coleonyx*.

Grundfärgen är ljust gulbrun till rosa. Över hela ryggen ligger täta små mörka fläckar som flyter ihop till ett nätliknande mönster; därav kommer artnamnet, som betyder "nätlik". Vissa djur har svaga tvärband. Ryggen är täckt av 13 oregelbundna längsgående rader av förstorade knoppfjäll, vilket skiljer arten från de två mindre arterna *Coleonyx brevis* och *Coleonyx variegatus*, som saknar knoppfjäll. Arten är större än båda: kroppen mäter omkring 8 cm från nos till kloak, och med svansen blir ett vuxet djur 14-17 cm. Vikt och livslängd är inte dokumenterade; de nära släktingarna kan bli upp till 15 år.

Arten beskrevs 1958 av W. B. Davis och J. R. Dixon utifrån ett djur som hittades vid Black Gap i Brewster County, Texas. Den lever delvis i samma område som *Coleonyx brevis*, men kan kännas igen på storleken och det täta mönstret. Den kan ge ifrån sig ett svagt pipande ljud när den tas upp.

Arten är mycket sällsynt i fångenskap. I släktet är det framför allt *Coleonyx brevis*, *Coleonyx variegatus*, *Coleonyx elegans* och *Coleonyx mitratus* som hålls.

Utbredning och livsmiljö

Coleonyx reticulatus har ett litet utbredningsområde i Chihuahuaöknen. I USA finns den bara i Trans-Pecos i sydvästra Texas, där den är känd från två countyn, bland annat Big Bend National Park. Typlokalen, Black Gap, ligger i Brewster County omkring 760 m över havet.

I Mexiko förekommer arten i delstaten Coahuila längs andra sidan av Rio Grande. Arten räknas inte som hotad globalt, men dess utbredning är så snäv att den är sällsynt och lokal. Livsmiljön ligger avsides och är svår att nå, så arten är mest känd från få fynd.

> **Naturlig utbredning:** USA och Mexiko.

LIVSMILJÖ

Coleonyx reticulatus lever i det torra, steniga och kuperade terrängen i Chihuahuaöknen i Big Bend-regionen. Klimatet är varmt och torrt med mycket lite nederbörd, stora skillnader mellan dag och natt och svala vinternätter. Djuren är nattaktiva och gömmer sig på dagen i springor och under stenar.

Arten är knuten till klippterräng och lever av små leddjur.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Coleonyx reticulatus*. Siffrorna nedan är lånade från de nära släktingarna *Coleonyx brevis* och *Coleonyx variegatus*, som lever i samma klimat, och anpassade till den större storleken.

Ett par ska ha ett terrarium på minst 75 × 40 × 30 cm (längd × bredd × höjd), och ett enskilt djur kan hållas i 60 × 40 × 30 cm. Större är bättre. Det är bottenytan som räknas, eftersom djuret lever på marken och i springor.

Som botten används en blandning av sand och fint grus i 5-8 cm djup, så att geckon kan gräva. Fast botten som skifferplattor är också möjligt, om en del av terrariet har ett grävbart lager. Bygg gömställen av platta, stabila stenar och korkbark. Tunga stenar ska stå direkt på terrariets botten och inte ovanpå bottenlagret, så att de inte välter när djuret gräver. Det ska finnas fler gömställen än det finns djur, både ett varmt och ett svalt.

Undvik torkad sphagnum och andra långa fibrer i botten, för de kan fastna i munnen och ge förstoppning. Ta bort spillning dagligen.

TEMPERATUR

Arten behöver en temperaturgradient. Det ska finnas en varm zon på 32-34 °C vid ett gömställe, medan resten av terrariet hålls på 22-29 °C. På natten får temperaturen sjunka till 18-22 °C.

Värmen kommer bäst från en värmematta under en tredjedel av botten eller från en värmelampa med låg effekt, i båda fallen styrd av en termostat med givarna i det varma gömstället. Mät med digitala termometrar med givare. Värmekällan stängs av på natten. På vintern kan friska, välnärda djur få en viloperiod på omkring åtta veckor vid 17-19 °C utan värme och utan utfodring, som hos de besläktade ökenarterna.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Arten kommer från ett torrt klimat, och den allmänna luftfuktigheten i terrariet hålls på 30-40 %. Ge alltid ett fuktigt gömställe i den svala änden, fyllt med fuktig kokosfiber, där djuret kan ömsa skinn och där luftfuktigheten är hög. Håll det fuktigt, men inte blött, och byt fyllningen regelbundet.

Spraya en enda hörnzon av terrariet 1-2 gånger i veckan, så att det finns droppar att dricka, och låt den torka ut igen. Ställ dessutom en låg skål med färskt vatten i den svala änden, som byts dagligen. Skålen diskas en gång i veckan.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Coleonyx reticulatus är nattaktiv och behöver inte starkt ljus. Ett svagt UVB-ljus över den varma sidan, med skugga och gömställen i resten av terrariet, rekommenderas dock, eftersom det ger en tydlig dag och natt och stärker D3-försörjningen. Använd ett svagt rör för skuggarter (Ferguson-zon 1), och se till att djuret alltid kan dra sig helt undan ljuset.

Ge 12-14 timmars ljus på sommaren och 8-10 timmar på vintern. Glas och plast stoppar UVB, så ett fönster ger inget UV, men kan göra terrariet farligt varmt. Byt UVB-ljuset var 6:e-12:e månad enligt tillverkarens anvisning.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Coleonyx reticulatus äter levande leddjur, och som alla geckor i släktet tar den det mesta den kan övermanna. De bästa foderdjuren är mjölmaskar, syrsor och kackerlackor (till exempel dubia), och ungarna tar små syrsor och larver av svartbaggar. Foderdjuren får inte vara större än avståndet mellan djurets ögon.

Unga djur matas varje dag och vuxna två till tre gånger i veckan. Ge det djuret äter på ca 15 minuter, och ta bort resterna, så att foderdjuren inte stressar geckon. Pudra foderdjuren lätt med kalk, och använd ett kalk- och vitamintillskott med D3 vid varannan till var tredje utfodring. Många geckor i släktet äter kalkpulver från en liten skål, så ställ en skål med rent kalk i terrariet. Arter i släktet kan få en tjock svans när de är välnärda; svansen är djurets fettdepå.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Hanar är oförenliga, och honor kan stressa varandra, så *Coleonyx reticulatus* hålls bäst enskilt eller som en hane och en hona. Håll aldrig två hanar tillsammans.

Arten är skygg, snabb och bräcklig. Håll hanteringen på ett minimum, och ta aldrig tag i svansen, för den kastas lätt och växer bara långsamt ut igen. Vid störning kan djuret pipa svagt. Utfodring med en mjuk pincett är ett bra sätt att få kontakt utan att ta upp djuret. Dagen tillbringas gömd, och aktiviteten kommer efter att ljuset släckts.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna känns igen på utbuktningar vid svansroten och på skillnader i porerna framför kloaken, men könen kan vara svåra att skilja åt hos unga djur. Hos de nära släktingarna bestäms könet av könskromosomer och inte av temperaturen under inkubationen; för *C. reticulatus* är det inte undersökt. Ålder och vikt vid första parning är inte dokumenterade för *Coleonyx reticulatus*. Vänta tills djuren är utvuxna och i gott hull.

PARNING

Avel av arten är inte dokumenterad. Som hos de besläktade ökenarterna följer säsongen troligen vårens längre dagar och högre temperaturer efter en sval vintervila. Sätt hanen hos honan, och ta ut honom igen om honan är tydligt stressad eller han biter. Ge honan extra föda och kalk under hela säsongen.

Läs mer: Vintervila och årstider

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger 1-2 ägg per kull. Antal kullar per år är inte dokumenterat, men de besläktade arterna lägger flera kullar efter varandra under säsongen. Ställ en äggläggningslåda med fuktig kokosfiber eller vermikulit i ett gömställe. Honan använder mycket energi på äggen, så hon ska ha rikligt med föda och kalk, och aveln avbryts om hon tappar i vikt.

INKUBATION

Äggen flyttas försiktigt över till en liten låda med fuktig vermikulit utan att vändas. Inkubera vid stabila 27-29 °C som hos de besläktade ökenarterna. Svängande och höga temperaturer över 30 °C ger hög dödlighet hos fostren. Inkubationstiden är inte dokumenterad för arten; hos *Coleonyx brevis* och *Coleonyx variegatus* kläcks äggen efter 40-60 dagar.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är små och bräckliga och liknar de vuxna. Föd upp dem i små lådor med hushållspapper eller sand, ett gömställe, ett fuktigt gömställe och en liten vattenskål vid samma temperatur som de vuxna. Ge små foderdjur, pudrade med kalk, varje dag. Ungdjur hålls helst var för sig för att undvika stress och oavsiktlig parning.

Hälsa och vanliga misstag

Coleonyx reticulatus har troligen samma svaga punkter som de nära släktingarna. De typiska problemen är:

- För lite kalk och D3, som ger mjuka ben och skakningar. Pudra foderdjuren och använd ett svagt UVB-ljus.
- Överhettning av det varma gömstället. Använd alltid termostat och en givare i gömstället.
- Förstoppning av bottenlager, om djuret sväljer det. Undvik långa, torra fibrer och ge mat från pincett.
- Skinnrester på tår och svansspets vid för torr luft utan fuktigt gömställe.
- Stress av hantering eller bristande gömställen, som ger aptitlöshet och förlorade svansar.
- Plötslig viktnedgång, där hela gruppen slutar äta. Det kan bero på en smittsam sjukdom, så sjuka djur skiljs från de övriga.

Ett friskt djur har klara ögon, en fyllig svans och rör sig livligt. Sök en veterinär med erfarenhet av kräldjur om geckon tappar i vikt, inte äter på flera veckor eller verkar slapp.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.